

با توجه به اینکه در گذشته ارز مسافرتی به نرخ نیمایی به مسافران عرضه می‌شد که قیمت آن با بازار غیر رسمی تفاوت داشت، باید منتظر بود تا رسماً اعلام نشود آیا نرخ مرکز مبادله ارز در بازار توافقی مبنای عرضه و تقاضا تعیین خواهد شد یا خیر.

۱۳۹۷ و به دنبال اعمال تحریم‌ها و لزوم مدیریت منابع ارزی کشور، اعطای ارز مسافرتی با نرخ یارانه‌ای تا سقف ۵۰۰ دلار و برای یک بار در سال برای سفرهای خارجی از سر گرفته شد که این ارز در شعب بانک ملی در فرودگاه امام خمینی (ره) داده می‌شد ولی برخی از آن سوءاستفاده می‌کردند که پس از مدتی تصمی گرفته شد باجه ارزی بانک ملی بعد از گیت خروج ایجاد شود. از آنجا که به تازگی بازار ارز تجاری جایگزین نیما شده‌است و نرخ‌ها در بازار بر اساس عرضه و تقاضا کشف قیمت می‌شود، خبرنگار ایرنا آخرین وضعیت تخصیص ارز مسافرتی را از بانک مرکزی جویا شد که به شرح زیر است:

گروه اقتصادی – خصوصی سازی به‌عنوان یکی از ابزارهای کلیدی برای اصلاح ساختار اقتصادی در ایران معرفی شد، اما این فرآیند طی دهه‌های اخیر با چالش‌های متعددی روبه‌رو بوده است.

خصوصی‌سازی به‌عنوان یکی از ابزارهای کلیدی برای اصلاح ساختار اقتصادی در ایران معرفی شد، اما این فرآیند طی دهه‌های اخیر با چالش‌های متعددی روبه‌رو بوده است. از نبود شفافیت و ضعف نظارت تا مشکلات ناشی از اهلیت نداشتن خریداران، خصوصی‌سازی در ایران توانست به اهداف اولیه خود دست یابد. خصوصی‌سازی، سیاستی که قرار بود اقتصاد ایران را از کنترل سنگین دولتی به سمت بهره‌وری و رقابت‌پذیری بیشتر سوق دهد، اکنون با چالش‌ها و نقدهای بسیاری روبه‌روست. از ضعف در سیاست‌گذاری و اجرا گرفته تا پیامدهای اجتماعی و اقتصادی، این سیاست به تها در موارد متعددی باعث ایجاد تحولی اساسی نشد، بلکه در برخی موارد به کاهش اعتماد عمومی و تعمیق مشکلات ساختاری انجامید. در این گزارش به بررسی ابعاد مختلف این سیاست و راهکارهای اصلاح آنکه صاحب‌نظران تا کنون اعلام کردند، پرداخته شده است.
پیشینه خصوصی‌سازی در ایران

مدیر طرح واردات خودرو وزارت صمت اعلام کرد:

اولین اقدام دولت در واقعی سازی قیمت خودروهای وارداتی

گروه اقتصادی –مدیر طرح واردات خودرو وزارت صمت ضمن ارائه لیستی شامل ۱۰۱ مدل خودروی وارداتی که در پی کاهش ارزش گمرکی شان، با کاهش قیمت همراه شده‌اند، این لیست را خروجی اولین اقدام دولت در حوزه واقعی‌سازی قیمت‌ها خبر داد و تأکید کرد: این روند ادامه‌دار خواهد بود و درخواست شرکت‌ها برای کاهش ارزش گمرکی خودروها، به‌زودی در کمیته ارزش مصوب و اجرایی خواهد شد. ۲۱ آذر ماه بود که مدیر طرح واردات خودرو وزارت صنت، معدن و تجارت از اقدام و تلاش جهت کاهش جدی ارزش گمرکی خودروها خبر داد و اعلام کرد که بر این اساس، در ابتدا برای برخی خودروها قیمت نهایی کاهش پیدا می‌کند، اما در آینده نزدیک اکثر قریب به اتفاق قیمت‌های ارزی در سامانه گمرک اصلاح خواهد شد و قیمت پایین خواهد آمد. پس از گذشت کمتر از یک ماه و نیم از اعلام این موضوع، مهدی ضیعی –مدیر طرح واردات خودرو وزارت صمت– در نشست خبری با خبرنگاران، این سیاست جدید دولت را تأیید کرد و گفت: «قیمت خودروهای وارداتی خبر داد و گف خروجی چند ماه پیگیری مداوم و همکاری شرکت‌ها در گرفتن قیمت از مبدأ (نه از منطقه)، این شد که در حال حاضر ارزش گمرکی ۱۰۱ مدل خودرو از برند تویوتا کاهش یافت.وی افزود: بطور مثال تویوتا لورین از حدود ۱۹ هزار یورو به ۱۳ هزار و ۵۰۰ یورو کاهش پیدا کرده است تا کرولا کراس که حدود ۱۹ هزار و ۸۰۰ یورو بود به ۱۶ هزار یورو کاهش پیدا کرده است. ضیعی تصریح کرد: این روند، حتماً ادامه‌دار خواهد بود و درخواست سایر شرکت‌ها برای کاهش قیمت ارزش‌های گمرکی، به‌زودی در کمیته ارزش مصوب خواهد شد. این کاهش ارزش گمرکی که قطعاً منجر به کاهش قیمت نهایی خودروها خواهد شد، ممکن است منجر به تقاضای انصراف برخی ثبت‌نام کنندگان قبلی شود، این مقام مسئول، امکان انصراف را رد کرد.

گروه اقتصادی – سازمان توسعه تجارت ایران در بخشنامه ۱۴۰۳/۱۸/۱ به پیوست تصویر نامه به گمرک ایران موضوع تعیین سهمیه مسافری سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۳ مناطق آزاد تجاری –صنعتی را ابلاغ کرد.
در این بخشنامه آمده است:

جایزه بزرگ!!!

اقتصادی

بارفتن “نیما”، ارز مسافرتی با چه نرخ‌ی عرضه می‌شود؟

سامانه نیما چند روزی است که به فعالیت هفت ساله خود پایان داده است اما از آنجا که نرخ‌های نیمایی مبنای محاسبه ارز مسافرتی بود، هنوز مشخص نیست که از این پس ارز مسافرتی آیا با نرخ ارز تجاری به هموطنان فروخته خواهد شد یا خیر؟

– **آیا سیاست تخصیص ارز مسافرتی قرار است ادامه داشته باشد یا خیر؟**
به صورت کلی، هنوز تصمیمی برای تغییر در رویه‌های فروش ارز مسافرتی گرفته نشده؛ بنابراین فعلاً روال فروش ارز مسافرتی همانند رویه‌های قبلی برقرار خواهد بود.
– **آیا سامانه جداگانه‌ای برای ارز مسافرتی طراحی می‌شود؟ ارز مسافرتی با چه نرخ‌ی داده می‌شود؟**
نرخ فروش ارز مسافرتی برابر با نرخ فروش اسکناس مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز بوده که در زمان فروش ارز مسافرتی به همراه کارمزدهای مرتبه‌ای از مسافر دریافت خواهد شد.

در حال حاضر فروش ارز مسافرتی در بانک‌های ملی ایران، سامان و ملت برقرار است. اما درخواست دریافت این ارز از بانک ملی، فقط از طریق اپلیکیشن بله

دولت، بهبود بهره‌وری، و تقویت بخش خصوصی اهدافی بود که برای آن مطرح شد. ابلاغ اصل ۲۴ قانون اساسی توسط رهبر انقلاب در سال ۱۳۵۸، فصل جدیدی در خصوصی‌سازی گشود و واگذاری ۸۰ درصد از مالکیت شرکت‌های دولتی ابلاغ شد. این دوره آغاز واگذاری‌های بزرگی در حوزه صنایع استراتژیکی مانند صنایع فولادی پتروشیمی، بانک‌ها و مخابرات بود. اما این واگذاری‌ها بیشتر به نهادهای شبه‌دولتی صورت گرفت و رقابت‌پذیری اقتصادی کاهش یافت.

۴. دهه ۱۳۹۰؛ از گسترش خصوصی‌سازی تا واگذاری از طریق بورس
در دهه ۱۳۹۰، تمرکز اصلی بر واگذاری سهام شرکت‌های دولتی از طریق بازار سرمایه بود. اما هنوز عدم شفافیت و ضعف نظارت باعث شد که بسیاری از این واگذاری‌ها به اهداف مورد نظر نرسند و حتی برخی از شرکت‌ها تعطیل شوند.
۵. آسیب‌هایی به اسم خصوصی‌سازی

۱. نبود شفافیت در فرآیند واگذاری (ضعف در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری)
عدم شفافیت در ارائه اطلاعات و نبود اطلاعات کافی مربوط به شرکت‌ها از یک سو و فقدان ارزیابی دقیق کارشناسی همراه با قیمت‌گذاری‌های غیردقیق و بعضاً برآورد بسیار پایین ارزش دارایی‌ها باعث شد که بسیاری از واگذاری‌ها در فضای غیررقابتی انجام شوند. این مسئله نه تنها موجب کاهش اعتماد عمومی شد، بلکه زمینه را برای سوءاستفاده فراهم کرد. عدم اولویت‌بندی و واگذاری شرکت‌های استراتژیک بدون در نظر گرفتن ملاحظات اقتصادی از جمله موارد مهم دیگر در شکست برخی از خصوصی‌سازی‌شدن‌ها بود.

۲. انتقال مالکیت به شبه‌دولتی‌ها
بخش عمده‌ای از واگذاری‌ها به نهادهای شبه‌دولتی و خصوصی انجام شد. این موضوع به‌جای تقویت بخش خصوصی واقعی، انحصارهای جدیدی را ایجاد کرد و رقابت‌پذیری را کاهش داد.

۳. اهلیت نداشتن خریداران
در برخی موارد، خریداران شرکت‌ها تخصص یا تجربه لازم برای مدیریت فعالیت شرکت را نداشتند. این مسئله باعث کاهش بهره‌وری، کاهش تولید و حتی رو به تعطیلی رفتن برخی از شرکت‌ها شد.

نکات مهمی را امروز مقام معظم رهبری فرمودند و فضل الخطاب برطرف شدن مشکلات سر راه خصوصی‌سازی گفت: مشکلات عظیم است اما کارها را به پشت پیش می‌بریم. انشاءالله تا یک سال آینده در این زمینه روسفید خواهیم شد و امیدواریم سال آینده بتوانیم نتایج خوبی را خدمت مردم و مقام معظم رهبری ارائه دهیم.

عبدالنصر همتی با بیان اینکه هفته گذشته ۱۷ هزار مجوز کسب و کار صادر کردیم گفت: می‌توانیم رشد اقتصادی بالایی در کشور داشته باشیم، به شرطی که به بخش خصوصی میدان بدهیم و دخالت و قیمت‌گذاری دستوری توسط دولت نباشد. با این سیاست، بورس در چند ماه گذشته رشد خوبی داشته، به این خاطر که سعی کردیم قیمت‌گذاری دستوری را انجام ندهیم و در عین حال حمایت کنیم.

عبدالنصر همتی وزیر امور اقتصادی و دارایی اظهار کرد:

سهمیه واردات کالای همراه مسافر اعلام شد

مناطق آزاد تجاری–صنعتی توسط کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت جهاد کشاورزی، اقتصادی و دارایی (گمرک ایران) و نماینده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با مسئولیت دبیرخانه شورایی

می‌تواند ارز مسافرتی خریداری نماید، باز هم خرید آن از بازار ارز تجاری در مقایسه با بازار غیررسمی به سود شهروندان خواهد بود.علی سعیدی مدیرعامل مرکز مبادله ارز و طلای ایران چندی پیش گفته بود: ۱.۱ میلیارد دلار برای ارز خدماتی که شامل ۶۳ خدمت می‌شود در نظر گرفته شده است؛ این ارز در مرکز مبادله و با نرخ توافقی تأمین مالی می‌شود ولی در سامانه متفاوتی است و در بازار ارز تجاری نیست.

زمزمه‌های خصوصی‌سازی در ایران رسماً از دهه ۱۳۷۰ با تصویب قوانین توسعه‌ای آغاز شد، اما ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۲۴ در سال ۱۳۸۵ به‌عنوان نقطه عطف این روند شناخته می‌شود. باوجود اهداف بلندپروازانه، خصوصی‌سازی در عمل با چالش‌های فراوانی همراه بوده که بر اثربخشی آن تأثیر گذاشته است.

خصوصی‌سازی در ایران اگرچه به‌عنوان سیاستی کلیدی برای اصلاح اقتصادی آغاز شد، اما بسیاری از واگذاری‌ها به دلیل ضعف در سیاست‌گذاری، مشکلات نظارتی، ضعف در مدیریت، نبود شفافیت و سایر مشکلات اجرایی با شکست مواجه شدند و باعث شد این سیاست به اهداف اولیه خود نرسد. برای بهبود خصوصی‌سازی و تحقق اهداف این امر و همچنین بازسازی اعتماد عمومی، باید رویکرد جامع و یکپارچه‌ای اتخاذ شود که به همه جوانب، از قیمت‌گذاری گرفته تا پیامدهای اجتماعی و اقتصادی، توجه کند. این امر مستلزم بازنگری قوانین، اصلاح ساختارها، و ایجاد فضای رقابتی واقعی برای بخش خصوصی است. در اولویت قرار دادن شفافیت، نظارت مؤثر، و توجه به تخصیص خریداران از دیگر مواردی است که باید در نظر گرفته شود.

وزیر اقتصاد:

به بخش خصوصی میدان دهیم ودخالت و قیمت گذاری دستوری توسط دولت نباشد

است که از طریق بخش خصوصی بتوانیم ناترازی برق را جبران کنیم و انرژی خورشیدی از طریق بخش خصوصی پیگیری می‌شود. وی تأکید کرد: به نظر من می‌توانیم رشد اقتصادی بالایی در کشور داشته باشیم. به شرطی که دولت دنبال منافع خصوصی‌سازی (البته به شرط بازنگری در فرآیند) به جامعه و ایجاد مشارکت عمومی در فرآیند واگذاری‌های از مولداری است که باید مورد توجه ویژه قرار بگیرد.

همکاری را با مردم و بخش خصوصی خواهیم داشت. وی در پاسخ به این سوال که چه دستگاهایی در صدور مجوزها بیشترین تخلف را داشتند بیان کرد: تقریباً همه دستگاه‌ها بودند اما اجازه دهید اسم نبرم. سه چهار مورد تعلل دارند. احساس می‌کنند می‌خواهند به مردم چیزی را هدیه بدهند؛ در حالی که مردم می‌خواهند برای کشور خدمت کنند می‌خواهند فعالیت کنند.

وزیر اقتصاد با اشاره به برخی خصوصی‌سازی‌های موفق تصریح کرد: ایران ایرتور، پالایشگاه کرمانشاه، پتروشیمی بیستون، نورد لوله اهواز از جمله شرکت‌هایی هستند که وضعیت‌شان بسیار خوب شده است. بعضی از آنها جزو شرکت‌های زیان‌ده بودند و ورشکسته حساب می‌شدند.

در حال حاضر یکی از آنها دومین ایرلاین موفق کشور شده است. همتی درباره ناترازی انرژی گفت: تأکید رییس جمهور این

الف – شفافیت در فرآیند واگذاری و ایجاد نهاد مستقل نظارتی

ایجاد سامانه‌های شفاف اطلاعاتی، دسترسی عمومی به اسناد واگذاری و تشکیل نهادهای مستقل نظارتی برای پایش عملکرد خریداران می‌تواند از مشکلات پیشین جلوگیری کند.

ب – تعریف اولویت‌ها
واگذاری شرکت‌ها باید بر اساس اولویت‌های ملی و با هدف افزایش بهره‌وری اقتصادی انجام شود. این موضوع نیازمند تدوین برنامه‌ای جامع و راهبردی است.

ج – توجه به اهلیت خریداران

اهلیت خریداران باید به‌عنوان یکی از معیارهای اصلی واگذاری در نظر گرفته شود. تخصص و تجربه کافی در زمینه فعالیت شرکت از الزامات ضروری است.

۲. بهبود قیمت‌گذاری و مدیریت دارایی

ارزیابی واقعی دارایی‌ها با استفاده از کارشناسان مستقل و ابزارهای مدرن برای قیمت‌گذاری و واگذاری مرحله‌ای و فروش تدریجی سهام به جای واگذاری کامل، به‌منظور مدیریت بهتر از مولداری است که باید مورد توجه ویژه قرار بگیرد.

۴. فقدان نظارت مؤثر

نظارت ضعیف پس از واگذاری‌ها یکی از مهم‌ترین عوامل ناکامی خصوصی‌سازی در ایران بوده است. به دلیل عدم نظارت مؤثر پس از واگذاری بسیاری از خریداران به تعهدات خود عمل نکردند و دولت نیز در بازپس‌گیری دارایی‌ها با بحران‌های جدید رو به رو بود.

مشتخصاً در بعضی موارد فروش دارایی به جای اصلاح ساختاری از جمله ضربه‌های بزرگ به شرکت‌های واگذار شده بود. در این موارد به جای ارتقای کارایی شرکت‌ها، تمرکز بر فروش صرف دارایی‌ها بود.

۵. پیامدهای اجتماعی و اقتصادی

خصوصی‌سازی‌های نادرست به تعطیلی واحدهای تولیدی و کاهش اشتغال انجامید. این امر علاوه بر بی شغل شدن نیروی کار، به کاهش اعتماد عمومی نسبت به سیاست‌های اقتصادی دولت منجر شد.

راهکارهای بهبود خصوصی‌سازی در آینده

راهکارهای موجود را می‌توان در ۴ طبقه دسته‌بندی کرد.

۱. اصلاح ساختار قانونی و نهادی

به بعد باید با رشد و شتاب بیشتری پیگیری شود و با توجه به وظایف قانونی وزارت اقتصاد و دارایی، بنده خود را مکلف می‌دانم که این نکات را از ابعاد مختلف پیگیری کنم.

همتی درباره چالش‌های پیش روی خصوصی‌سازی گفت: برخی دستگاه‌ها و بخش‌های دولتی دلشان نمی‌خواهد که اختیارا تشنان را از دست بدهند و این یک واقعیت است. هفته گذشته حدود ۱۷ هزار مجوز را به صورت خودکار صادر کردیم- چند ماه صبر کردیم اما دستگاه‌ها صدور مجوزها را معطل کرده بودند.

بنابراین تصمیم گرفتیم پس از طی مراحل این تعداد مجوز را صادر کنیم. از این به بعد نیز به طور جدی این کار را انجام می‌دهیم. دربشپ هم در جلسه هیات مقررات‌زدایی صحبت کردیم که همه اطلاع‌ها و بیانیه‌ها را در درگاه ملی مجوزها قرار دهند. این مسائل باید برای مردم شفاف باشند. در این زمینه بیشترین

مناطق آزاد تجاری–صنعتی توسط کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت جهاد کشاورزی، اقتصادی و دارایی (گمرک ایران) و نماینده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با مسئولیت دبیرخانه شورایی

مناطق آزاد تجاری صنعتی ارسال می‌گردد. بر اساس صورتحلیسه مذکور مقرر گردید جهت اعمال تعدیل حداکثر ۵ درصد در سهمیه کل سال ۱۴۰۳ نهایتاً میزان سهمیه سه ماهه چهارم باقیمانده سال جاری به میزان ۱۲۲ میلیون دلار تعیین

مناطق آزاد تجاری–صنعتی ارسال می‌گردد. بر اساس صورتحلیسه مذکور مقرر گردید جهت اعمال تعدیل حداکثر ۵ درصد در سهمیه کل سال ۱۴۰۳ نهایتاً میزان سهمیه سه ماهه چهارم باقیمانده سال جاری به میزان ۱۲۲ میلیون دلار تعیین

شعبه ۱: نوبنیاد ۳، مرکز فرید آرین، طبقه اول

شعبه ۲: صدف، مرکز فرید بساک، طبقه همکف

۰۷۶ ۴۴۴۵۴۹۶۳

[@Hany_tahrir](#)

هانی تحریر